

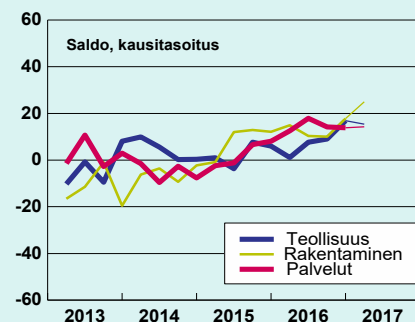
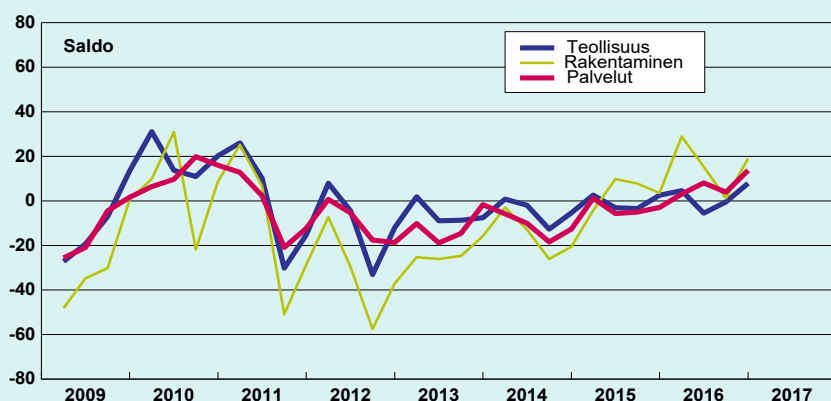

Suhdannebarometri

Helmikuu 2017

Suhdannebarometri

Helmikuu 2017

Suhdanteet helmikuussa 2017

- Suhdannekuva parani loivasti viime vuoden lopulla – tämänhetkinen tilanne silti vähän alle keskimääräisen
- Odotukset vahvistuneet: jonkin verran elpymistä vuoden 2017 alkupuoliskolla
- Tuotannon ja myynnin kasvu jatkuisi kohtalaisena
- Kannattavuuden kehityksessä suurta hajontaa
- Maailmantalous siirtynyt uuteen epävarmuuden aikaan – suhdanneindikaattorit silti melko hyviä

EK:n tammikuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan suomalaisyritysten suhdanteen elpyivät loivasti viime vuoden lopulla. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan kuitenkin hieman keskimääräistä heikommaksi sekä teollisuudessa että palvelualoilla. Rakentamisessa tilanne on lähellä normaalia.

Odotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat aiempaa paremmat, ja suhdanteiden ennustetaan jonkin verran vahvistuvan kaikilla päätoimialoilla.

Vuoden 2017 alkupuolelle jonkin verran suhdannenousua

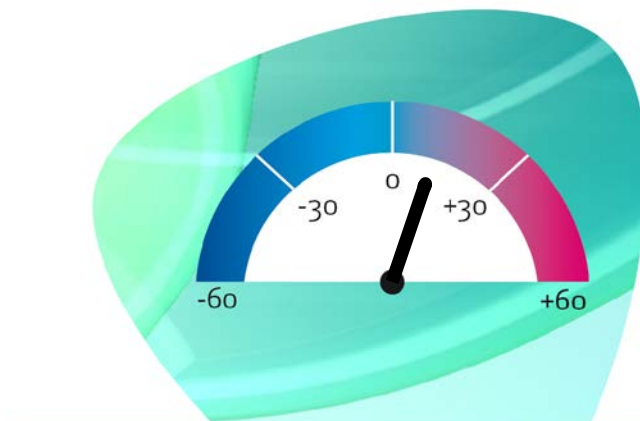
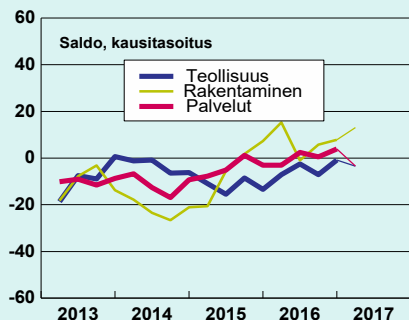
Teollisuuden yleisiä suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku nousi tammikuussa lukemaan +7 (lokakuussa -1). Rakentamisen suhdannenäkymät olivat +19 pisteessä (lokakuussa +1) ja palvelualojen odotukset tasolla +13 (lokakuussa +4).

Tuotanto ja myynti kasvoivat viime vuoden lopulla jonkin verran kaikilla päätoimialoilla. Uusia tilauksia saatiin hieman aiempaa runsaammin. Kasvun ennustetaan jatkuvan vuoden 2017 alkupuolella kohtalaisena, rakentamisessa jopa melko ripeänä. Teollisuudessa uusien tilausten kasvu nopeutuisi vähän.

Henkilöstön määrän arvioidaan pysyvän teollisuudessa ja palvelualoilla vakaana, kun taas rakentamisessa se kasvaisi hieman.

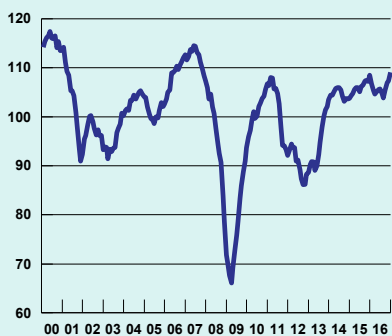
Tilaukanta on sekä teollisuudessa että rakentamisessa hieman keskimääräistä niukempi. Kapasiteetin käyttöaste on pysynyt teollisuudessa kohtalaisena, rakentamisessa se on melko hyvä. Arviot kannattavuuden kehityksestä vaihtelevat paljon. Keskimäärin kannattavuus pysyisi nykytasollaan paitsi teollisuudessa, jossa se nousisi vähän.

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

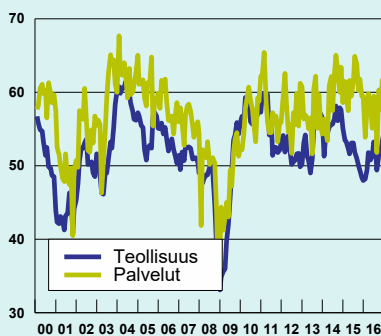
Koko elinkeinoelämän suhdannenäkymät ovat nousseet jonkin verran plussalle. Suhdanteiden odotetaan elpävän asteittain vuoden 2017 alkupuoliskolla.

Talouden ilmapiiri-indikaattori, EU-maat

Lähde: EU:n komissio

Ostopäälliköiden indeksi, USA

Lähde: ISM

Euron dollarikurssi

Lähde: Macrobond

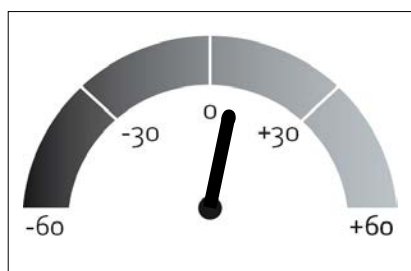
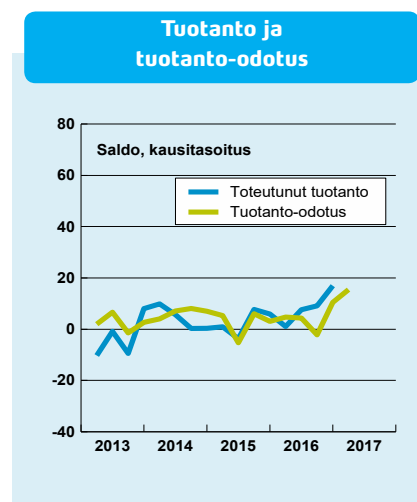
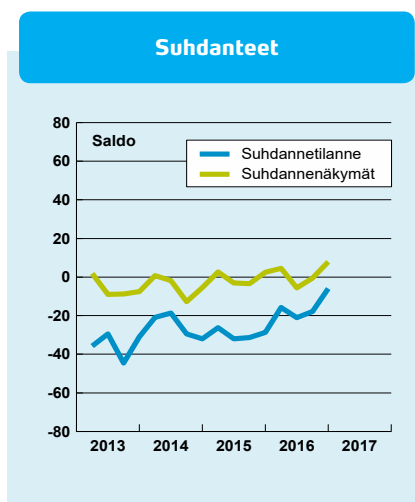
Kansainvälisessä taloudessa uusi epävarmuuden aika

Maaialtaloudessa on siirrytty kasvavan epävarmuuden aikaan. Riskejä kasvattaa ennen kaikkea epätietoisuus USA:n talouspolitiikan suunnasta sekä pelot protektionismin noususta.

Useimpien ennustelaitosten perusskenaarioissa maailman BKT:n odotetaan kuitenkin kasvavan keskimääräistä, runsaan kolmen prosentin vauhtia. Myös eurooppalaiset suhdanneindikaattorit ovat toistaiseksi pysyneet melko korkealla tasolla, mikä viittaa talouden asteittaiseen virkistymiseen.

Teollisuus

- Suhdanne tilanne elpyi viime vuoden lopulla lähelle keskimääräistä (nykytilanteen saldoluku -6)
- Tuotannon määrä kasvoi tasaisesti ja uusia tilauksia saatiin aiempaa enemmän
- Yleiset suhdanneodotukset parantuneet (näkyvien saldoluku +7): tilanne kohenee jonkin verran
- Tuotannon kasvu jatkuu kohtalaisena ja henkilöstön lasku on päättynyt
- Kannattavuuskehityksen hajonta edelleen suurta

Teollisuuden suhdannenäkymät

EK:n tammikuussa tekemän tiedustelun mukaan suomalaisten teollisuusyritysten suhdanteet vahvistuivat viime vuoden lopulla melko lähelle keskimääräistä tasoa (nykytilanteen saldoluku -6).

Suhdannenäkymät vahvistuneet

Näkymät lähitulevaisuuteen ovat jonkin verran aiempaa paremmat, ja suhdannekuvan ennustetaan vähitellen kirkastuvan.

Yleisten suhdannenäkymien saldoluku vahvistui tammikuussa tehdyssä tiedustelussa lukemaan +7 (lokakuussa -1).

Uusimmassa tiedustelussa 19 % yrityksistä ennustaa suhdanteiden paranemista ja 12 % niiden heikentymistä seuraavan puolen vuoden aikana. Runsas kaksi kolmasosaa eli 69 % yrityksistä ei arvioi suhdanteissaan tapahtuvan muutoksia.

Tuotanto kasvaa maltillisesti

Tiedusteluun vastanneiden teollisuusyritysten tuotannon määrä kasvoi hieman viime vuoden loka-

joulukuussa. Vuoden 2017 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä tuotannon ennustetaan jatkavan kohtalaista kasvua.

Uusia tilauksia aiempaa enemmän – tilauskanta vielä matala

Kapasiteetin käyttöaste on pysynyt lähellä keskimääräistä tasoa. Uusimassa tiedustelussa 73 prosentilla yrityksistä oli kapasiteetti täydessä käytössä.

Teollisuusyritysten saamien uusien tilausten määrä kasvoi aavistuksen viime vuoden viimeisellä neljänneksellä. Lähikuukausina tilausten kasvun odotetaan vähän nopeutuvan. Tilauskanta on pysynyt likimain ennallaan, ja sen taso on hieman keskimääräistä matalampi.

Valmiiden tuotteiden varastot ovat edelleen lähellä tavanomaista.

Teollisuusyritysten henkilöstön määrä ei muuttunut loka-joulukuussa. Kehitys oli vähän edellisen tiedustelun odotuksia parempaa. Seuraavalla

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2014				2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	13	13	-5	-4	5	2	3	4	4	12	4	15
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	24	3	0	1	10	-1	-3	3	17	-10	6	14
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	64	64	58	63	62	58	58	68	56	70	75	73
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-16	-24	-27	-30	-19	-18	-24	-28	-23	-21	-16	-16
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-15	-25	-31	-30	-21	-21	-29	-32	-28	-28	-21	-18
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	4	5	5	5	8	9	0	6	0	5	1	-2
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	0	11	-11	-14	-10	-2	-14	-21	-6	10	-12	-9
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	2	-16	-19	-19	-4	-19	-26	-12	-3	-18	-19	-1
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-1	6	-4	10	19	-17	-24	0	-2	0	-4	18
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	24	6	12	17	13	16	5	12	3	0	4	18
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	53	53	49	54	52	55	57	51	35	48	37	44
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	4	6	6	5	5	6	5	5	5	7	8	8
puute kapasiteetista	5	7	3	4	5	5	4	3	3	5	4	3
riittämätön kysyntä	42	43	41	45	42	45	48	42	27	27	26	33
rahoitusvaikeudet	7	5	7	5	3	6	5	4	4	3	3	4
muu este	2	4	3	3	4	1	2	2	2	10	3	2
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-20	-18	-29	-31	-26	-32	-32	-28	-15	-21	-17	-6
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	1	-2	-13	-5	3	-3	-3	3	4	-5	-1	7

kolmen kuukauden jaksolla henkilöstön arvioidaan pysyvän ennallaan.

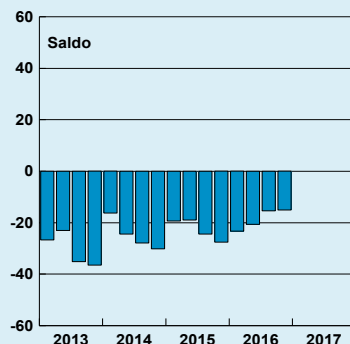
Sekä myyntihinnot että kustannukset laskivat hieman viime vuoden lopulla. Lähikuukausina niihin ei ennusteta muutoksia.

Kannattavuudessa tuntuva hajontaa

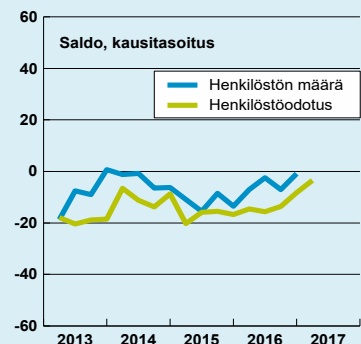
Kannattavuuden kehityksessä on suurta vaihtelua yritysten välillä. Keskimäärin kannattavuus on parantunut hieman. Myös kannattavuusodotusten hajonta on suurta, ja keskimäärin kannattavuus vahvistui vähän.

Heikko kysyntä on edelleen yritysten suurin este kasvattaa tuotantoa. Tammikuussa 33 prosenttia yrityksistä koki kysyntänsä heikoksi (lokakuussa 26 %). Työvoimapula oli ongelmana 8 prosentilla (8 %). Rahoitusvaikeuksia koki vain neljä prosenttia yrityksistä.

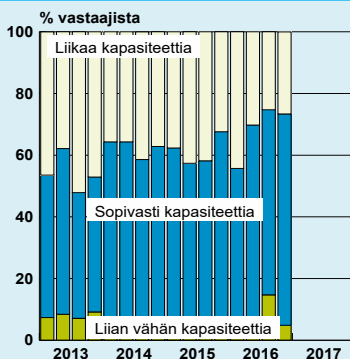
Tilaukanta

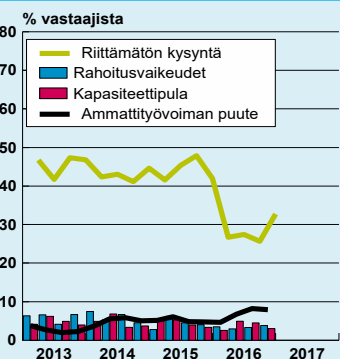
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

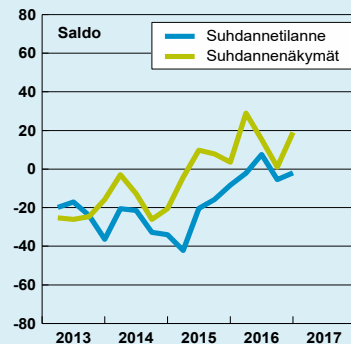
Tuotannon kasvun esteet

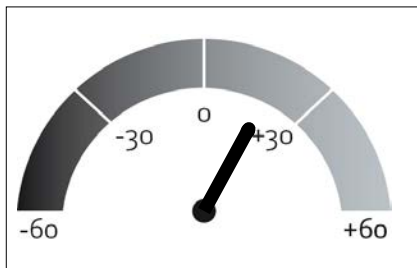
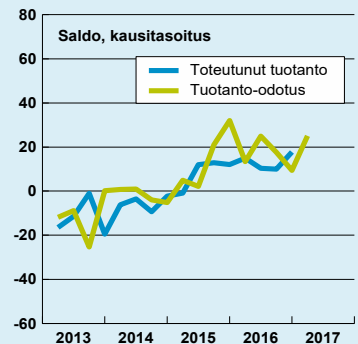
Rakentaminen

- Suidanteissa ei tapahtunut suuria muutoksia viime vuoden lopulla
- Tuotannon kohtalaisen hyvä kasvu jatkuisi vuoden 2017 alkupuoliskolla
- Tilauskanta on kuitenkin vähän alle normaalin
- Kapasiteetin käyttöaste noussut – kolmasosalla yrityksistä kysyntä silti heikkoa
- Yleiset suhdanneodotukset jonkin verran vahvistuneet (saldoluku +19)

Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Rakentamisen suhdanne-äkymät

Rakennusyritykset kuvaavat suhdanteidensa jatkuneen keskimääräisinä. Odotukset lähikuukausille ovat melko myönteiset, ja seuraavalle puolelle vuodelle ennustetaan jonkin verran suhdannenousua.

Tämänhetkinen suhdanne-tilanne keskimääräinen

Uusien tilausten määrä pysyi kausitasoitettujen lukujen mukaan lähes ennallaan loka-joulukuussa. Tilauskanta on pysynyt ennallaan, ja sen taso on vähän normaalia matalampi.

Tiedustelun vastaajayritysten tuotanto kasvoi loppuvuonna kohtalaisesti. Myös henkilöstöä lisättiin hieman. Myymättömien huoneistojen määrä pysyi matalana.

Myyntihinnat ja kannattavuus eivät juuri muuttuneet.

Suhdanteiden odotetaan jonkin verran vahvistuvan

Rakennusyritysten suhdanneodotukset ovat yleisesti melko hyvät, ja

suhdannekuvan arvioidaan jonkin verran paranevan seuraavan puolen vuoden aikana.

Suhdanne-äkymien saldoluku nousi tammikuussa lukemaan +19. Uusimmassa tiedustelussa 21 prosenttia vastaajista odotti suhdanteidensa vahvistuvan seuraavalla puolen vuoden jaksolla. Heikennystä samalle aikavälille ennusti vain kaksi prosenttia. Neljä viidesosaa eli 77 prosenttia yrityksistä arvioi suhdanteidensa pysyvän vakaina.

Edellisessä, lokakuussa tehdyssä tiedustelussa suhdanne-äkymien saldoluku oli +1.

Tuotannon selvä kasvu jatkuisi vuoden alkupuoliskolla

Uusien tilausten määrän arvioidaan kasvavan jonkin verran ensimmäisellä neljänneksellä. Tuotannon kasvu olisi kohtalaisen ripeää.

Myös vuoden 2017 toiselle neljännekselle on selviä kasvuodotuksia.

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2014				2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-17	15	-5	-12	-12	32	17	2	4	32	13	8
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	18	2	-17	-10	20	27	21	-2	41	23	0	9
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	69	80	56	55	63	83	79	71	77	83	81	81
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-27	-15	-32	-39	-21	4	-9	-22	-14	-7	-10	-14
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-36	-41	-41	-20	-10	-34	-16	-13	-45	-58	-34	-47
Mymättömien asuinhuoneistojen määrä normaaliin verrattuna	-13	29	45	30	24	9	20	10	-5	-5	-33	-22
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-26	5	-27	-41	-27	19	3	-13	9	23	7	-13
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-3	-25	-53	-15	17	6	-16	-7	31	6	-22	7
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	31	-6	-59	2	29	-43	-43	7	-34	-51	35	-15
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	3	9	-77	-7	5	-43	-8	21	18	14	7	34
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	71	61	75	70	77	69	61	67	72	56	61	58
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	7	13	8	10	8	29	14	19	29	34	22	19
puute kapasiteetista	3	1	0	2	4	0	5	5	3	14	10	4
riittämätön kysyntä	58	46	61	60	57	45	49	45	46	25	37	32
rahoitusvaikeudet	7	9	7	7	15	9	3	8	3	12	3	2
muu este	8	2	9	4	10	3	3	5	11	3	5	9
Suhdannen tilanne tällä hetkellä	-21	-21	-33	-34	-43	-21	-16	-9	-2	7	-6	-1
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-3	-12	-26	-21	-4	10	8	4	28	16	1	19

Henkilöstön määrän arvioidaan kasvavan loivasti, kun tilannetta arvioidaan kausivaihtelusta puhdistetuilla luvuilla.

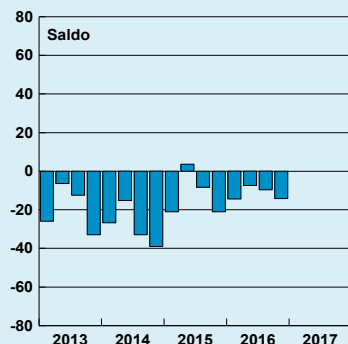
Myyntihinnoissa ja kannattavuudessa ei odoteta tapahtuvan merkittäviä muutoksia lähikuukausina.

Kapasiteetin käyttöaste parantunut – monilla silti heikko kysyntä

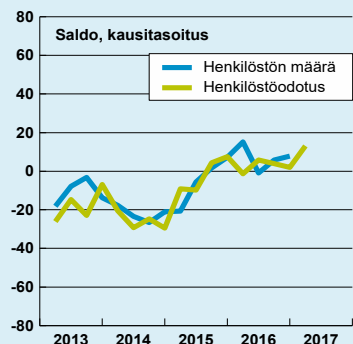
Kapasiteetin käyttöaste on jonkin verran parempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Tammi-kuussa 81 prosenttia yrityksistä arvioi kapasiteettinsa olevan kokonaan hyödynnettyä (vuosi sitten 71 %).

Kysyntä on vuoden kuluessa parantunut, mutta 32 % yrityksistä koki heikon kysynnän ongelmaksi (vuosi sitten 45 %). Rekrytointivaikeuksia oli nyt 19 prosentilla (19 %). Rahoitusvaikeuksia oli kahdella ja kapasiteettipulaa neljällä prosentilla yrityksistä.

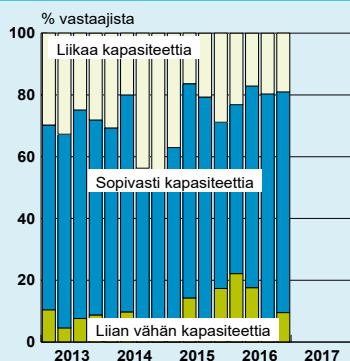
Tilaukanta

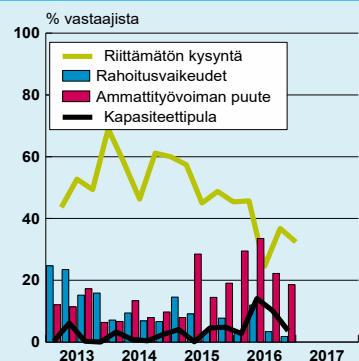
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

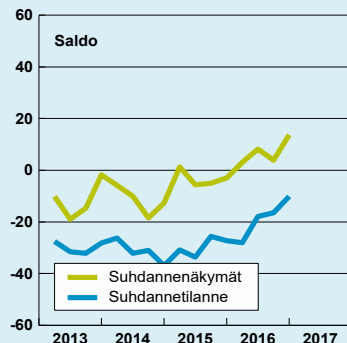
Tuotannon kasvun esteet

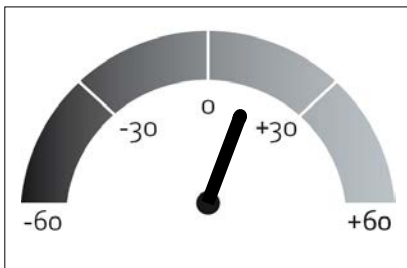
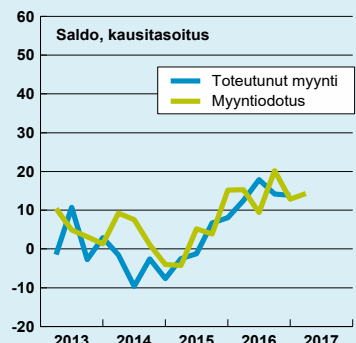
Palvelut

- Suidannenousu jatkunut loivana – nykytilanne vielä hieman alle tavanomaisen
- Kysyntä on vähitellen vilkastunut, mutta monien yritysten tilanne yhä heikko
- Suidanneodotukset jonkin verran elpyneet: tilanne paranee vähitellen (saldoluku +13)
- Myynti kasvaisi kohtalaisesti, mutta henkilöstössä ei tapahtuisi muutoksia

Suidanteet

Myynti ja myyntiodotus

Palveluuyritysten suhdannenäkymät

Suomalaisten palveluuyritysten suhdanteet elpyivät asteittain viime vuoden aikana ja myös viimeisen neljänneksen kehitys oli melko suotuisaa. Tämänhetkisen suhdannetilanteen kuvataan kuitenkin olevan vähän normaalia heikompi (saldoluku -11).

Suidanneodotukset jonkin verran vankentuneet

Lähtitulevaisuuden suhdannenäkymät ovat aiempaa paremmat, ja kuluvan vuoden alkupuoliskolle ennustetaan maltillista suidannenousua.

Myynnin odotetaan jatkavan tasais- ta, kohtalaista kasvua. Henkilöstön määrän ei kuitenkaan arvioida kohoavan.

Palveluuyritysten yleisiä suhdannenä- kymiä luotaava saldoluku vahvistui tammikuun tiedustelussa tasolle +13. Edellisessä, lokakuussa tehdyssä tiedustelussa näkymät olivat luke- massa +4.

Tammikuun tiedustelussa 23 pro- senttia palvelualojen vastaajayi-

tyksistä odotti suhdanteiden vah- vistuvan vuoden 2017 alkupuolella. Tilanteen heikkenemiseen usko i kymmenen prosenttia ja vakaata kehitystä enteili 67 % vastaajista.

Myynti jatkaa tasaista kasvua

Palvelualojen yritysten myynnin määrän kasvu oli loka-joulukuussa maltillista.

Myynnin tasaisen kasvun ennuste- taan jatkuvan sekä ensimmäisellä että toisella vuosineljänneksellä.

Henkilöstöodotukset yhä varovaiset

Tiedusteluun osallistuneet palve- lualojen yritykset kuvaavat henki- löstönsä kasvaneen hieman viime vuoden lopulla. Odotukset ovat kuitenkin melko varovaiset, eikä henkilöstön arvioida kasvavan lähi- kuukausien aikana.

Kysyntä pistynyt hieman

Kysyntä koheni hieman viime vuo- den kuluessa, mutta heikko kysyntä on edelleen yleisin toimintaa rajoit-

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2014				2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-6	-9	-4	-4	-7	0	6	12	7	19	15	17
Myynti odotus seuraavalle 3 kk:lle	16	-2	-5	-6	12	1	14	14	16	18	13	12
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-7	-6	-21	-13	-8	2	-3	-7	-4	10	-2	0
Henkilökunta odotus seuraavalle 3 kk:lle	-4	-13	-12	-15	-7	-13	-15	-4	5	-3	-4	-4
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	55	52	58	58	58	51	54	49	56	51	51	47
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	12	11	12	7	11	10	13	10	12	18	14	16
puute kapasiteetista	0	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1	1
riittämätön kysyntä	41	40	42	47	41	39	38	35	40	31	33	28
rahoitusvaikeudet	4	3	5	4	4	2	5	4	5	5	5	3
muu este	4	2	6	6	7	4	3	5	4	3	6	5
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-27	-33	-32	-37	-30	-33	-25	-28	-29	-18	-16	-11
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-6	-10	-18	-12	1	-5	-5	-3	4	8	4	13

tava tekijä. Tammikuussa 28 prosenttia yrityksistä luonnehti kysyntää vaimeaksi (lokakuussa 33 %).

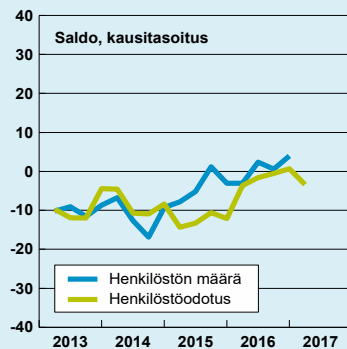
Työvoimapulaa oli tammikuussa 16 prosentilla vastaajista (lokakuussa 14 %), ja rahoitusvaikeuksista kertoi kolme prosenttia yrityksistä (5 %).

Kannattavuuteen ei ennusteta muutoksia

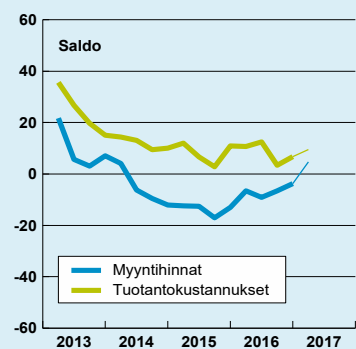
Palveluyritysten myyntihinnat laskivat edelleen hieman, samalla kun kustannukset kohosivat vähän. Seuraavalla kolmen kuukauden jaksolla sekä hintojen että kustannusten ennustetaan nousevan aavistuksen.

Kannattavuus koheni loivasti verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan. Lähikuukausina sen ei ennusteta juuri muuttuvan.

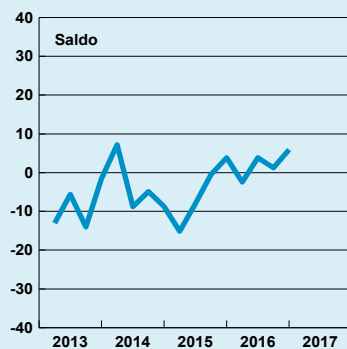
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

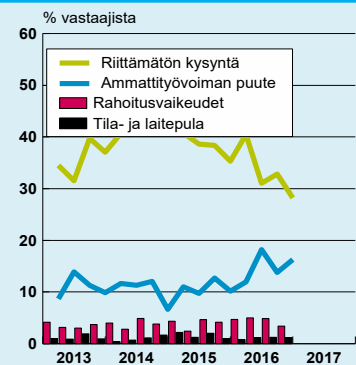
Hinnat ja kustannukset

Kannattavuus

Myyntin kasvun esteet

Elintarviketeollisuus

- Suhdannekuva kirkastuu vähitellen: tämänhetkinen tilanne keskimääräinen
- Tilauskanta lähellä normaalitasoa
- Seuraavalle puolelle vuodelle ennustetaan jonkin verran kohennusta suhdanteisiin (saldoluku +19)
- Myös henkilöstön määrä kasvavaksi aavistuksen

Elintarviketeollisuuden suhdannekuva on jatkanut asteittaista paranemista. Tämänhetkisiä suhdanteita kuvataan normaaleiksi. Suhdanteiden odotetaan vahvistuvan hieman lisää seuraavan puolen vuoden aikana.

Suhdanneodotukset edelleen myönteiset

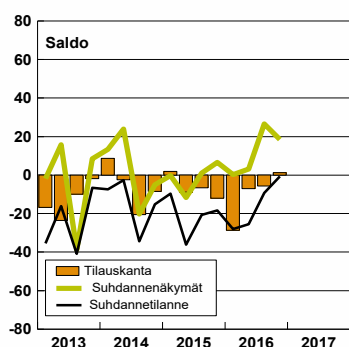
Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa tehdyssä tiedustelussa tasolla +19 (lokakuussa +27). Suhdannenousua seuraavan puolen vuoden aikana odotti nyt 21 prosenttia vastaajista. Vain kaksi prosenttia

ennusti tilanteen heikkenevän.

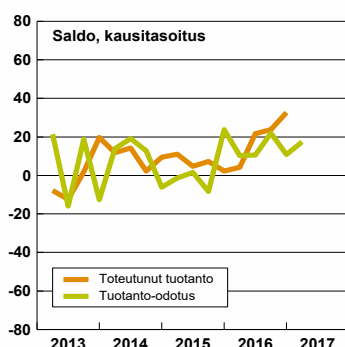
Vastaajayritysten tuotanto on kasvanut yleisesti loka–joulukuussa. Myös lähikuukausille ennustetaan kohtalaista kasvua. Tilauskanta on tavanomaisella tasolla.

Henkilöstön määrä on kasvanut jonkin verran tiedustelun vastaajayrityksissä. Alkuvuonna sen ennustetaan kasvavan aavistuksen.

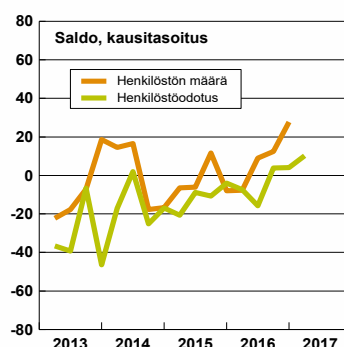
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

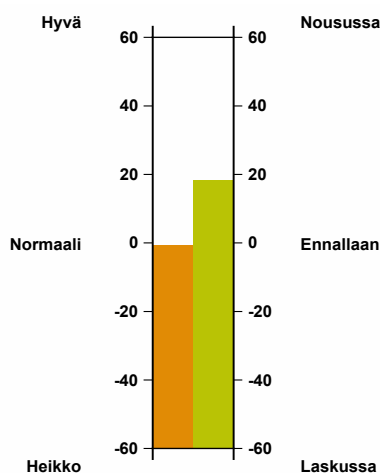

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdantetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	7	6	4	7	-1	24	21	39
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	14	-13	29	-4	20	16	19	2
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	71	70	54	69	63	71	76	66
Tilauskanta normaaliin verrattuna	3	-9	-7	-13	-28	-7	-6	2
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-38	-22	-39	-23	-54	-16	-17	-15
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	7	13	-8	25	14	-16	-5	-11
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-14	8	7	-14	-17	23	13	18
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	9	-14	-11	-15	0	2	-3	4
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-10	-82	-24	-27	-18	-6	1	-4
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	7	2	3	8	-7	6	16	37
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	50	55	59	43	31	46	33	40
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	1	1	1	2	1	6	4	9
puute kapasiteetista	21	11	0	4	1	9	1	1
riittämätön kysyntä	37	31	46	33	28	32	27	27
rahoitusvaikeudet	2	13	10	6	5	1	6	5
muu este	0	0	3	2	0	0	0	3
Suhdantetilanne tällä hetkellä	-10	-36	-20	-19	-28	-26	-10	0
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	0	-12	1	6	0	3	27	19

Teva-teollisuus

- Suhdanne tilanne yhä vaatimaton
- Tilauskanta on huomattavan niukka ja kapasiteettia on paljon vapaana
- Lähikuukausille odotetaan vähäistä paranemista suhdanteisiin: näkymien saldoluku tammikuussa +11

Teva-teollisuuden yritysten suhdanteet ovat jatkuneet yleisesti heikkoina, vaikka viime kuukausina odotukset ovat vähän parantuneet. Tämänhetkistä tilannetta arvioidaan vaatimattomaksi (saldoluku -44).

Tilanne heikko, näkymät aavistuksen paremmat

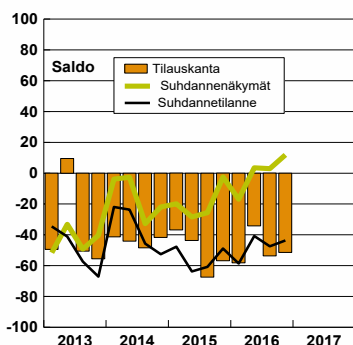
Lähiaikojen suhdanneodotusten saldoluku oli tammikuussa +11 (lokakuussa +2). Suhdanteiden paranemista odotti nyt 16 % vastaajista ja viisi prosenttia ennusti tilanteen heikkenevän seuraavan puolen vuoden aikana.

Vastaajayritysten tuotannon määrä on pysynyt ennallaan loppusyksyn ja alkutalven aikana. Lähikuukausina sen odotetaan supistuvan hieman.

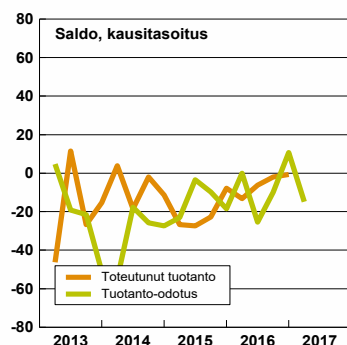
Tilauskanta on edelleen tuntuvas- ti alle normaalin, ja kapasiteettia on vapaana yli puolella toimialan yrityksistä.

Vastaajayritysten henkilöstömäärä kasvoi hieman loppusyksyllä. Lähikuukausina sen arvioidaan kuitenkin kääntyvän laskuun.

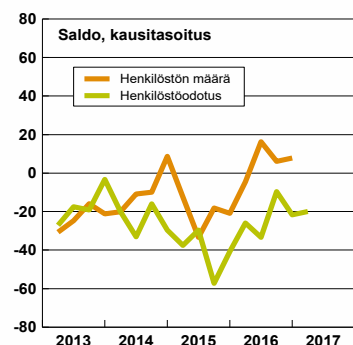
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

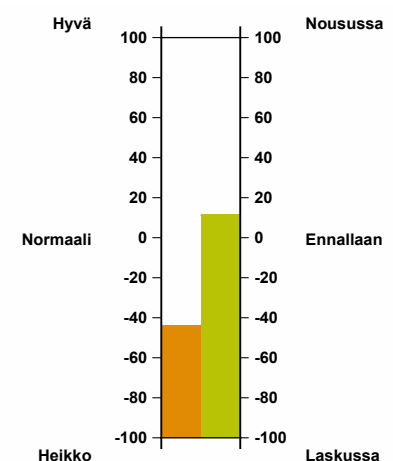

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-32	-17	-36	-5	-21	3	-15	7
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	-2	-9	-20	-3	-24	-8	11	-17
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	46	37	31	33	47	45	52	42
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-37	-44	-67	-57	-58	-34	-53	-52
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-46	-44	-63	-67	-38	-40	-65	-57
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	29	23	33	23	8	35	29	17
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-18	-24	-26	-15	-12	25	0	11
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-32	-59	-36	-19	-36	-11	-17	-12
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-23	3	-55	-33	5	-24	-36	58
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-34	-2	-3	-31	-11	-22	-35	1
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	63	61	75	77	77	73	57	50
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	7	9	5	10	7	12	6	8
puute kapasiteetista	0	0	0	6	5	0	0	0
riittämätön kysyntä	46	49	69	62	72	61	49	41
rahoitusvaikeudet	19	21	6	15	8	8	13	5
muu este	0	0	0	0	0	3	0	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-48	-64	-61	-48	-59	-41	-47	-44
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-20	-28	-25	-2	-17	3	2	11

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Puuteollisuus

- Tämänhetkistä tilannetta kuvataan varsin heikoksi (saldoluku -51)
- Tuotannon määrä kasvanut, mutta alentuneet hinnat painaneet kannattavuutta
- Hintojen ennustetaan kuitenkin kääntyvän nousuun seuraavan puolen vuoden aikana
- Yleiset suhdanneodotukset parantuneet viime kuukausina (saldoluku +23)

Puuteollisuuden mukaan tämänhetkiset suhdanteet ovat edelleen selvästi keskimääräistä heikkomat (saldoluku -51). Odotukset lähitulevaisuuteen ovat kohentuneet alkutalven aikana.

Paremmat hintaodotukset kirkastavat hieman suhdannekuvaa

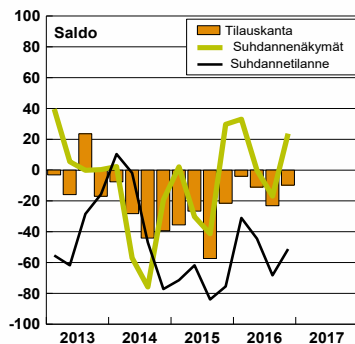
Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa +23 (lokakuussa -17). Hajonta yritysten välillä on jatkunut. Tammikuussa 33 prosenttia vastaa-

jista odotti suhdannenousua ja 10 % ennusti tilanteen heikkenemistä.

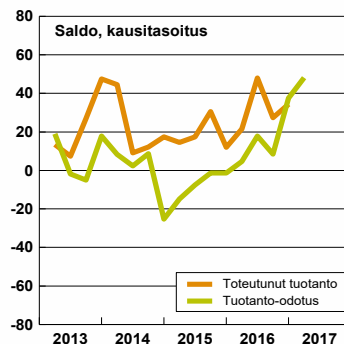
Uusien tilausten määrä on pysynyt vakaana. Tuotannon määrä kasvoi melko yleisesti. Myyntihintojen lasku loiveni vähän, mutta kannattavuus aleni hieman.

Lähikuukausina tuotannon ennustetaan kasvavan edelleen. Hintojen enteillään kääntyvän pieneen nousuun, ja myös kannattavuus alkaisi vahvistua. Henkilöstön määrä supistuisi kuitenkin aavistuksen.

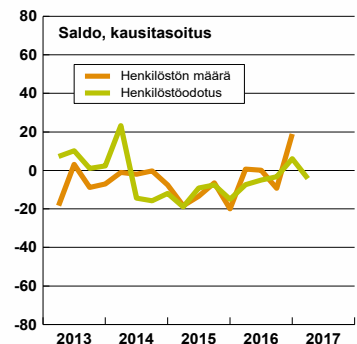
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

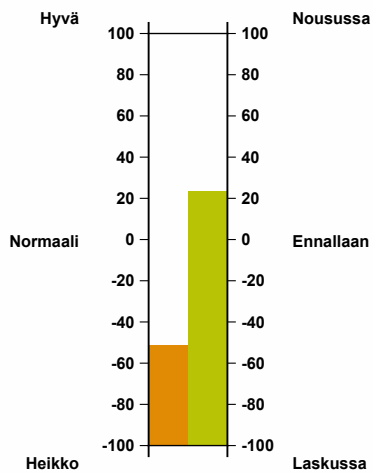

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	18	31	32	-7	22	66	30	14
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	26	-12	-33	7	55	-6	6	50
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	62	72	50	80	67	72	75	79
Tilaukset normaaliin verrattuna	-36	-27	-57	-21	-4	-11	-23	-10
Vientitilaukset normaaliin verrattuna	-26	-24	-17	-3	17	5	9	24
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	46	31	26	51	7	6	5	12
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-5	18	-26	-44	14	32	-32	-5
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	26	-19	-52	-2	29	-16	-31	0
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-26	39	-9	-5	21	52	7	36
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	19	2	-13	47	-4	18	12	41
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	69	58	65	46	51	47	46	40
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	2	2	5	3	1	6	4	5
puute kapasiteetista	9	18	14	0	13	10	15	13
riittämätön kysyntä	45	40	43	39	20	29	20	16
rahoitusvaikeudet	1	0	10	4	8	6	5	4
muu este	13	3	0	0	15	1	11	8
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-71	-62	-84	-76	-31	-45	-68	-51
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	2	-30	-41	30	34	-1	-17	23

Paperiteollisuus

- Suhdanteiden kuvataan vahvistuneen loppusyksyllä: nykytilanne hieman yli keskimääräisen
- Odotukset alkuvuodelle kuitenkin melko varovaiset (saldoluku -9)
- Tuotannon määrä kasvaisi jonkin verran
- Myyntihinnat ja kannattavuus heikkenisivät aavistuksen

Paperi- ja selluteollisuuden yritykset kuvaavat suhdannetilanteensa kohentuneen hieman viime kausina. Tämänhetkisiä suhdanteita kuvataan vähän keskimääräistä vahvemmiksi. Odotukset alkuvuodelle ovat kuitenkin melko varovaiset.

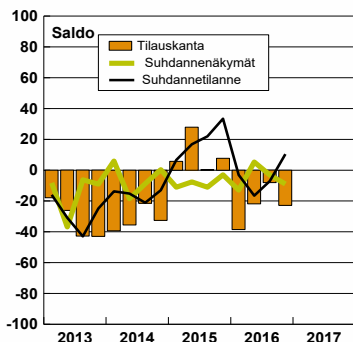
Tilanne parantunut, odotukset alkuvuodelle melko varovaiset

Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa -9 (lokakuussa -3). Tilanteen vahvistumista ennusti nyt yhdeksän prosenttia vastaajista, kun

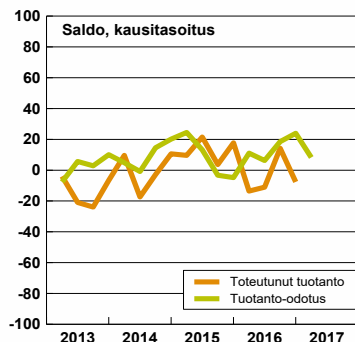
taas heikkenemistä ennusti 18 prosenttia. Noin kolmella neljäsosalla yrityksistä tilanne säilyisi nykyisellään.

Tuotannon määrä pysyi loka-joulukuussa lähes ennallaan. Lähikuukausina sen arvioidaan kasvavan hieman. Hintojen ja kannattavuuden arvioidaan kuitenkin alenevan aavistuksen. Henkilökunnan määrä supistuisi hieman.

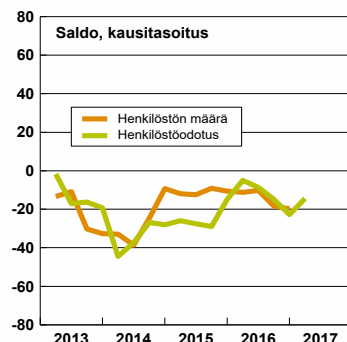
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

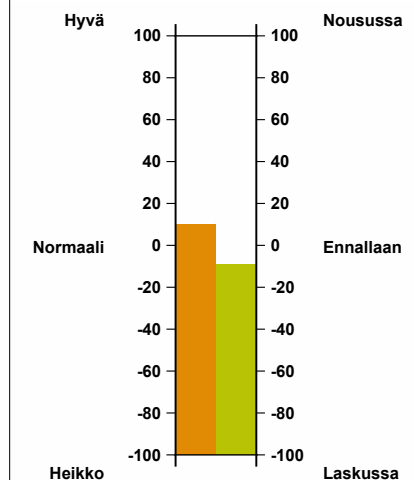

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	22	13	-13	22	-6	-20	1	-3
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	18	-33	1	18	7	-11	31	17
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	70	74	84	87	51	66	82	70
Tilaukanta normaaliin verrattuna	6	28	1	7	-38	-22	-9	-23
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	5	27	1	5	-28	-26	-8	-15
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	7	14	10	34	22	30	27	16
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-16	-7	-13	-7	-15	-5	-23	-15
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-12	-41	-24	2	7	-29	-33	-4
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	31	26	43	49	-5	6	-2	7
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	7	-11	19	-17	12	-21	2	6
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	24	33	18	25	17	20	32	37
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	0	0	0	0	0	0	0	1
puute kapasiteetista	5	14	3	13	6	4	3	9
riittämätön kysyntä	18	19	16	7	9	13	27	25
rahoitusvaikeudet	1	2	1	0	0	2	1	2
muu este	1	0	0	4	2	2	2	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	6	16	22	33	-3	-17	-8	11
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-12	-8	-11	-2	-13	5	-3	-9

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Painaminen

- Tämänhetkinen tilanne on edelleen hyvin heikko (nykytilan saldoluku -63)
- Kysyntä on heikkoa ja kapasiteettia on vapaana yli puolella yrityksistä
- Tuotannon lasku on kuitenkin päättynyt, ja lähikuukausina tuotantoon ei odoteta muutoksia
- Yleiset suhdannenäkymät ovat jonkin verran virkistyneet (saldoluku 10)

Painoalan suhdanteet ovat edelleen hyvin heikot, mutta odotukset lähitulevaisuuteen ovat kohentuneet.

Tilanne heikko - odotuksissa pientä virkistymistä

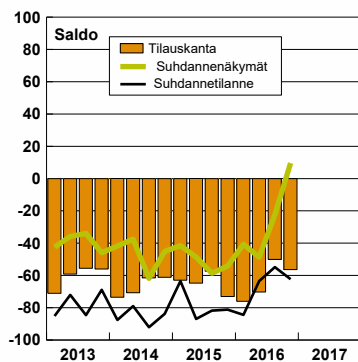
Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa +10 (lokakuussa -23).

Tammikuun tiedustelussa 18 prosenttia yrityksistä ennusti seuraavalle puolelle vuodelle vahvistuvia suhdanteita, ja heikkenevää kehitystä odotti enää kahdeksan prosenttia vastaajista.

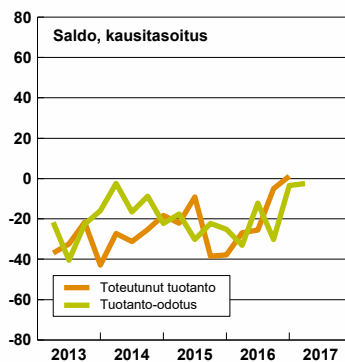
Vastaajayritysten tuotannon määrän lasku päättyi vuoden lopulla. Tuotantomäärien arvioidaan pysyvän likimain ennallaan sekä ensimmäisellä että toisella neljänneksellä. Tilauskanta on kuitenkin hyvin niukka ja kapasiteettia on vapaana valtaosalla toimialan yrityksistä.

Henkilökunnan määrän odotetaan laskevan edelleen. Myyntihintojen ja kannattavuuden lasku jatkuu hieman loivempaan.

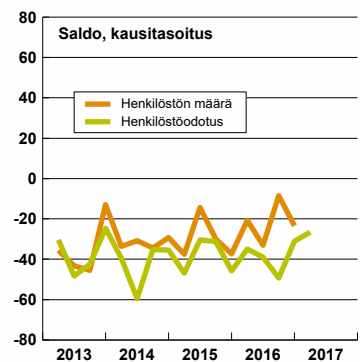
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

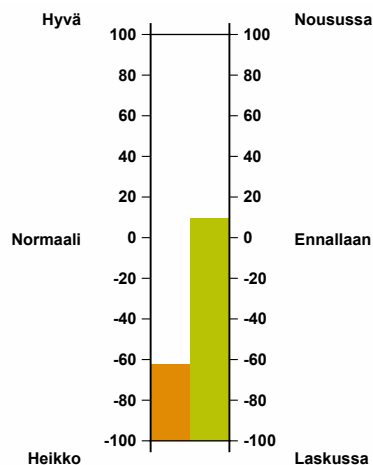

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdanne-tilanne

Suhdannenäkymät

Suhdanne-tilanteen päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-36	-2	-29	-43	-40	-16	1	-6
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	-26	-21	-24	-45	-8	-30	-1	-17
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	29	22	30	29	20	32	40	14
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-63	-65	-57	-73	-76	-71	-50	-56
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-62	-68	-79	-69	-82	-40	-61	-23
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-35	-38	-30	-45	-39	-31	-37	-34
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-44	-2	-31	-48	-30	-18	-6	-38
Henkilökunta-odotus seuraavalle 3 kk:lle	-23	-34	-47	-33	-29	-53	-36	-24
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-52	-53	-70	-58	-57	-18	-31	35
Vientio-odotus seuraavalle 3 kk:lle	-42	-32	-72	-71	-50	-19	-53	32
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	92	100	89	82	96	90	87	98
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	21	9	0	7	9	18	21	19
puute kapasiteetista	8	0	7	0	0	0	0	0
riittämätön kysyntä	81	92	82	71	82	63	70	80
rahoitusvaikeudet	12	29	30	22	8	15	19	31
muu este	14	5	7	11	8	9	11	0
Suhdanne-tilanne tällä hetkellä	-63	-87	-82	-81	-85	-64	-54	-63
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-41	-49	-58	-54	-40	-49	-23	10

Kemianteollisuus

- Tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvataan normaalia vahvemaksi (nykytilanteen saldoluku +27)
- Tuotanto on kasvanut jonkin verran viime vuoden lopulla
- Seuraavan puolen vuoden aikana suhdanteisiin ei odoteta oleellisia muutoksia (saldoluku +3)
- Tuotanto kasvaisi tasaisesti ja kannattavuus pysyisi likimain nykytasolla

Kemianteollisuuden yritysten suhdannekuva on jatkunut myönteisenä. Tämänhetkistä tilannetta arvioidaan normaalia paremmaksi. Kannattavuus on parantunut hieman. Seuraavan puolen vuoden näkymät ovat vakaat. Suhdanteisiin ei ennusteta olennaisia muutoksia.

Suhdannekehityksestä ennustetaan vakaan myönteistä

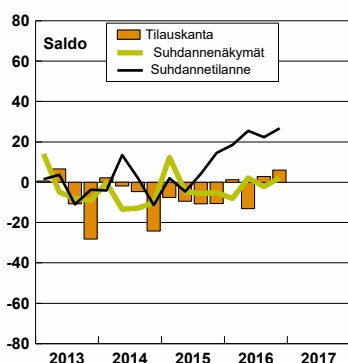
Tammikuussa tehdyssä tiedustelussa suhdannenäkymät olivat saldolu-
vussa +3 (lokakuussa -2). Paranevaa

kehitystä ennusti 14 prosenttia ja suhdanteiden heikkenemistä 11 prosenttia toimialan vastaajayrityksistä.

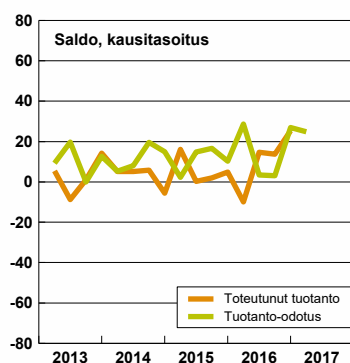
Tuotannon määrä on jatkanut kasvua, ja myös seuraavan puolen vuoden aikana tuotannon ennustetaan lisääntyvän. Kannattavuus pysyisi sen sijaan ennallaan.

Tilaukanta on kasvanut hieman, ja sitä kuvataan vähän keskimääräistä paremmaksi. Henkilöstön määrän odotetaan pysyvän lähikuukaudet nykytasolla.

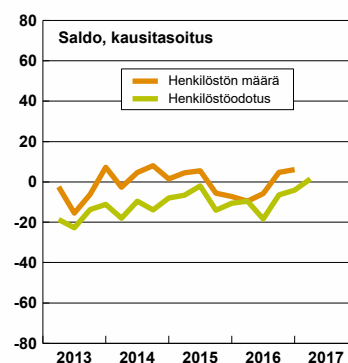
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

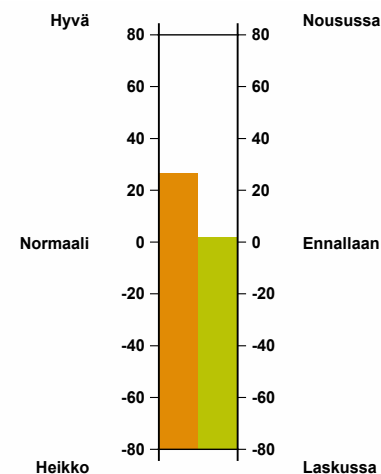

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	29	-2	-1	-3	4	13	9	19
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	22	8	4	29	9	-7	21	29
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	69	67	65	70	68	67	75	74
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-8	-10	-11	-11	2	-13	3	6
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-3	-13	-14	-13	0	2	7	7
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	9	14	14	4	3	6	10	3
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	5	18	-9	-21	-9	8	1	-7
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	10	-17	-21	-9	-8	-12	-14	3
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	22	3	-13	20	-4	29	6	42
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	15	26	17	20	14	20	29	30
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	38	34	48	35	33	26	25	24
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	2	1	2	1	3	3	0	2
puute kapasiteetista	3	2	5	4	1	6	6	1
riittämätön kysyntä	31	29	42	29	28	17	18	21
rahoitusvaikeudet	1	0	0	1	1	1	1	1
muu este	2	1	1	0	1	0	1	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	2	-4	5	15	19	26	23	27
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	12	-5	-6	-5	-8	2	-2	3

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Rakennustuoteteollisuus

- Suhdannekuva pysynyt keskimääräistä vahvempina
- Tilauskanta jonkin verran yli tavanomaisen
- Tuotannon kasvu jatkuisi yleisesti seuraavan puolen vuoden aikana
- Yleiset suhdanneodotukset edelleen positiiviset (saldoluku +35)

Rakennustuoteteollisuuden suhdanteet ovat jatkuneet keskimääräistä vahvempina. Vastaajayritysten tämänhetkinen suhdannetilanne on normaalia parempi (nykytilanteen saldoluku +33).

Suhdanteet jatkavat nousussa

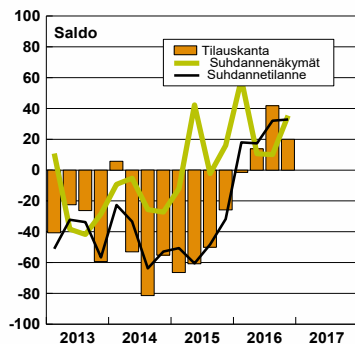
Odotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat edelleen myönteiset. Lähikuukausien suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa +35 (lokakuussa +10).

Suhdannenousua ennusti nyt 35 % vastaajista, eikä tilanteen heikkene- mistä odottavia ollut.

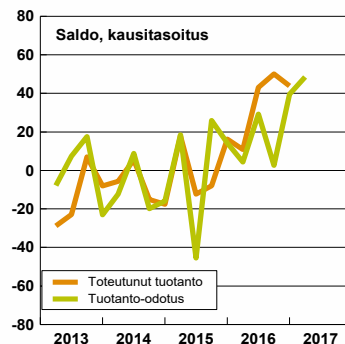
Tilauskanta on jonkin verran keskimääräistä parempi. Kannattavuus vahvistui valtaosalla yrityksistä, ja sen ennustetaan myös jatkavan vahvistumista.

Tuotannon määrä on kasvanut yhä yleisesti, ja myös lähikuukausille odotetaan kasvua. Työvoiman määrä pysyisi lähestulkoon ennallaan.

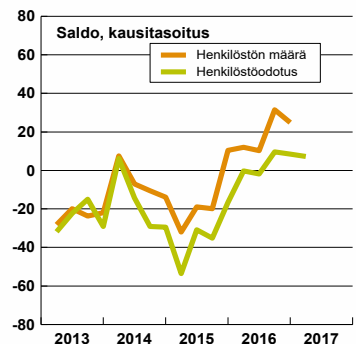
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

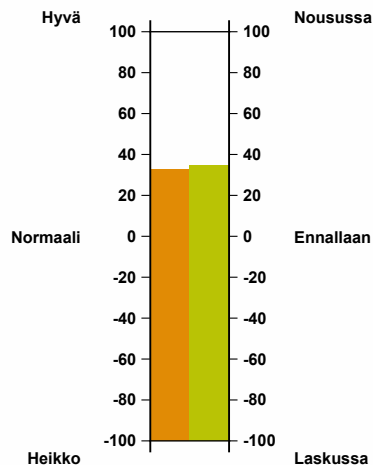

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	33	5	-14	-13	30	61	41	15
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	-4	35	-5	-7	63	17	27	32
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	47	40	49	46	71	65	89	87
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-67	-61	-51	-26	-2	14	42	21
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-79	-44	-45	-42	-35	-23	-35	-3
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	13	25	38	7	-22	22	3	9
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-37	12	-25	-8	6	39	23	9
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	8	-46	-44	-1	38	-3	-18	7
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-47	-3	-9	12	45	3	27	31
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	4	-10	-1	39	16	-8	-2	24
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	67	81	76	70	76	68	50	43
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	0	4	9	8	10	15	26	24
puute kapasiteetista	0	2	11	13	17	23	14	8
riittämätön kysyntä	67	75	61	45	38	37	21	23
rahoitusvaikeudet	0	0	0	4	0	0	1	0
muu este	1	1	3	16	22	0	8	4
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-50	-60	-49	-32	18	17	32	33
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-13	42	-2	16	59	10	10	35

Teknologiaateollisuus

- Suhdannetilanne kohentunut loivasti, mutta yhä alle keskimääräisen
- Tilauskanta on alle normaalin, mutta käyttöaste on noussut
- Tilausten ja tuotannon arvioidaan kasvavan loivasti seuraavan puolen vuoden aikana
- Suhdannenäkymien saldoluku +7: hajonta yritysten välillä melko suurta

Teknologiaateollisuuden yritykset kuvaavat suhdanteidensa kohentuneen hieman, mutta tilanne on yhä keskimääräistä heikompi (saldoluku -16).

Yleiset suhdanneodotukset kohentuneet jonkin verran

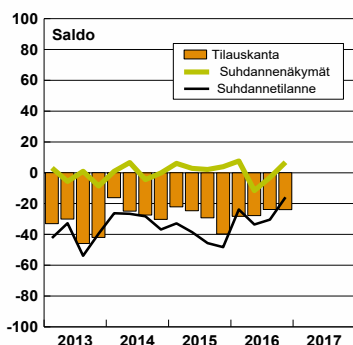
Odotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat jonkin verran aiempaa paremmat. Suhdannenäkymät nousivat tammikuussa saldolukuun +7 (lokakuussa -4). Hajonta yrityskentässä on melko suurta. Nyt 20 prosenttia vastaajista odotti tilanteen

paranemista, ja heikennystä ennusti 13 %.

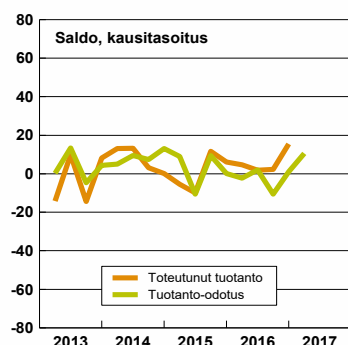
Uusien tilausten määrän odotetaan kasvavan vähän. Tilauskanta on edelleen alle keskimääräisen, mutta kapasiteetin käyttöaste on noussut. Tuotannon määrä on kasvanut loivasti, ja lähikuukausille ennustetaan samankaltaista kehitystä.

Myyntihintojen arvioidaan laskevan hieman, mutta kannattavuus pysyisi likimain ennallaan. Henkilöstömäärässä ei tapahtuisi suuria muutoksia.

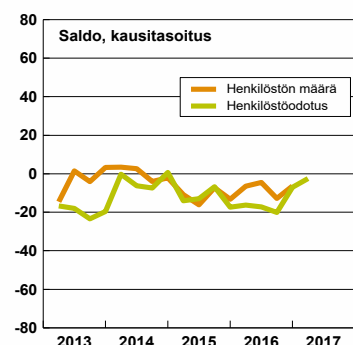
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

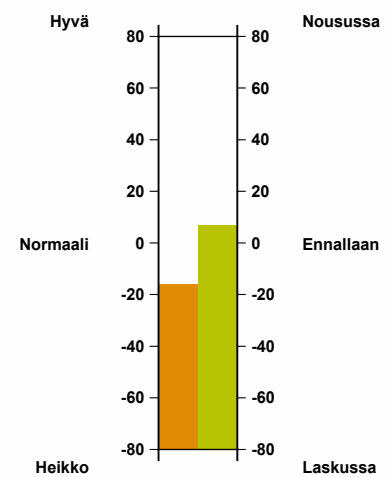

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-7	-1	6	2	3	8	-1	15
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	5	4	-9	-5	15	-16	-8	8
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	62	54	55	66	51	74	74	76
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-22	-24	-29	-39	-29	-27	-23	-23
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-24	-28	-35	-46	-35	-41	-33	-32
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	3	6	-11	-5	-6	3	-6	-9
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-10	-6	-13	-19	-6	5	-18	-12
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-5	-10	-26	-14	-10	-24	-17	0
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	25	-27	-43	-20	-3	-16	-9	3
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	19	23	2	17	-3	-1	-7	12
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	56	59	62	59	32	56	39	51
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	8	10	7	7	6	8	12	9
puute kapasiteetista	4	3	4	1	1	3	4	2
riittämätön kysyntä	44	52	53	52	26	29	26	39
rahoitusvaikeudet	3	6	5	4	5	4	3	4
muu este	5	0	2	1	1	17	4	2
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-33	-38	-46	-48	-24	-34	-31	-16
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	7	3	2	4	7	-12	-4	7

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Kauppa

- Suidannetilanne on vahvistunut vain melko vähän
- Myynti kasvoi loivasti ja kannattavuus pysyi vakaana
- Hitaan myynnin kasvun odotetaan jatkuvan seuraavan puolen vuoden ajan
- Yleisen suidannetilanteen odotetaan hieman parantuvan (saldoluku +6)

Kaupan alan yritysten suidanteet ovat kohentuneet vain loivasti, ja tämänhetkistä tilannetta kuvataan edelleen keskimääräistä heikommaksi (saldoluku -22). Näkymät seuraavalle puolelle vuodelle ovat vähän parantuneet.

Suidanteet paranisivat hieman

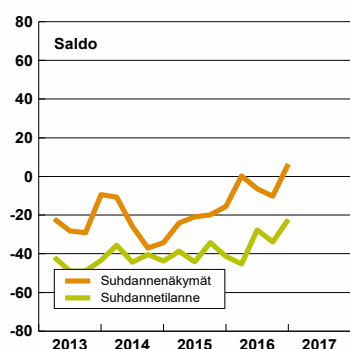
Suidannenäkymien saldoluku nousi tammikuussa saldolukuun +6 (lokakuussa -10). Hajonta yritysten välillä on melko suurta, sillä 26 % ennusti tilanteen vahvistuvan ja 20 % odotti

suidanteiden pehmenevän seuraavan puolen vuoden aikana.

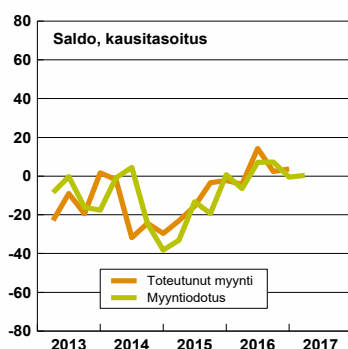
Myynnin määrä kasvoi viime vuoden lopulla hieman. Myös lähikuukausille ennustetaan vähäistä kasvua. Henkilöstömäärä on supistunut edelleen aavistuksen, ja myös lähikuukausina sen odotetaan vähän alenevan.

Kysynnän kuvataan piristyneen vain hyvin vähän. Myyntihintojen ja kannattavuuden odotetaan pysyvän ennallaan.

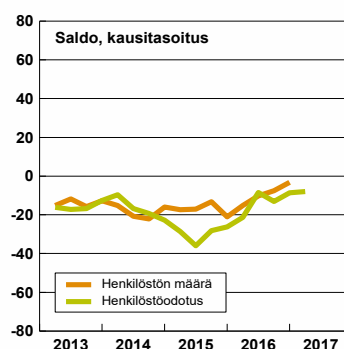
Suidanteet

Myynti ja myyntiodotus

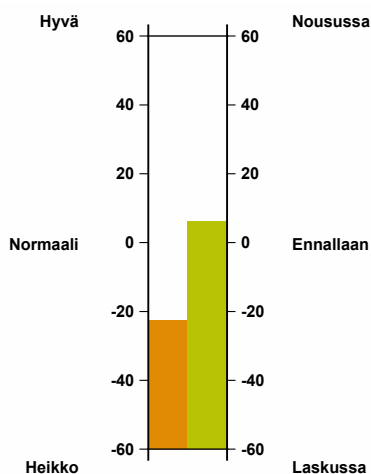

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suidannetilanne

Suidannenäkymät

Suidannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-23	-15	-3	-3	-5	14	2	4
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-13	-19	1	-6	8	8	-1	0
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-16	-11	-16	-25	-15	-5	-9	-9
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-24	-36	-29	-21	3	-21	-12	-7
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	53	55	57	51	56	50	55	48
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	5	3	8	5	7	13	6	4
puute kapasiteetista	4	2	1	1	1	2	2	2
riittämätön kysyntä	39	47	52	43	48	41	45	37
rahoitusvaikeudet	6	3	3	3	3	2	4	2
muu este	7	5	2	7	6	3	5	13
Suidannetilanne tällä hetkellä	-39	-44	-35	-41	-45	-28	-34	-22
Suidannenäkymät lähitulevaisuuteen	-24	-21	-20	-16	0	-7	-10	6

Matkailu- ja ravintolapalvelut

- Suhdannetilanne parantunut, mutta vielä alle keskimääräisen (nykytilanteen saldoluku -15)
- Myynnin määrä kasvanut loivasti
- Lähikuukausille ennustetaan vähän ripeämpää kasvua - kannattavuus pysyisi ennallaan
- Yleiset suhdannenäkymät vahvistuneet jonkin verran (odotusten saldoluku +16)

Matkailu- ja ravintola-alan yritykset kuvaavat suhdannetilanteensa elpyneen hieman, mutta tämänhetkistä tilannetta kuvataan yhä vähän keskimääräistä vaisummaksi. Odotukset lähitulevaisuuteen ovat vahvistuneet.

Suhdanneodotukset parantuneet jonkin verran

Suhdannenäkymien saldoluku nousi tammikuussa tasolle +16 (lokakuussa +7).

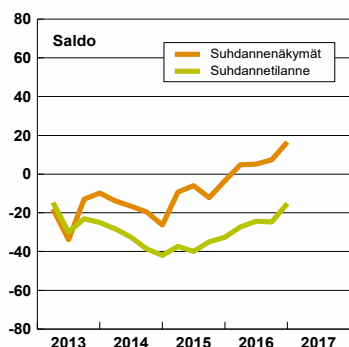
Suhdannenousua seuraavalle puolelle vuodelle odotti 23 prosenttia vastaajista ja 7 prosenttia enteili

tilanteen synkkenevän samalla ajanjaksolla.

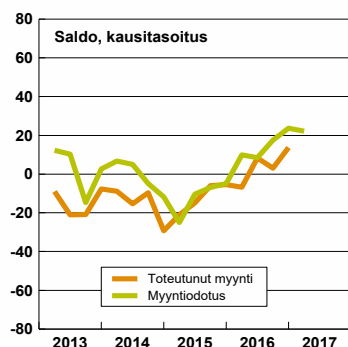
Tiedustelun mukaan myynnin määrä on kasvanut vähän. Lähikuukausien aikana kasvun ennustetaan hieman vauhdittuvan. Myyntihinnat koahoaisivat loivasti ja kannattavuus paranisi vähän.

Henkilökunnan määrä on pysynyt viime kuukausina lähes ennallaan. Myöskään ensimmäisellä neljänneksellä sen ei ennusteta juuri muuttuvan.

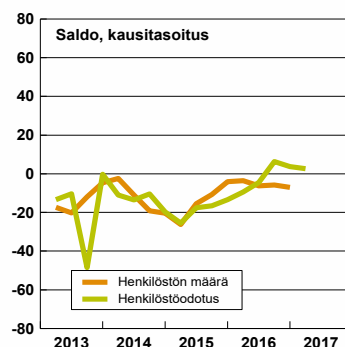
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

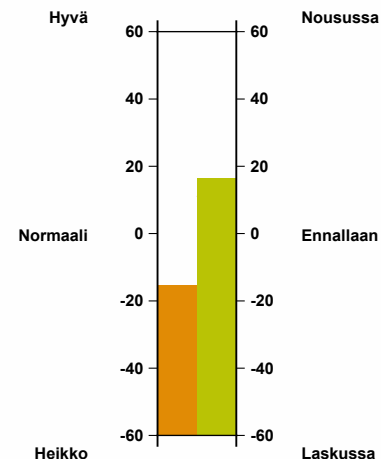

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-27	-16	-1	4	-15	9	8	24
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-5	-4	-9	-1	15	21	18	12
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-31	-6	-12	-5	-10	4	-7	-7
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	0	-17	-22	-17	12	7	-5	-6
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	66	65	58	63	57	65	61	55
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	7	8	10	7	2	14	21	17
puute kapasiteetista	1	1	1	2	1	3	2	4
riittämätön kysyntä	61	54	51	57	52	52	45	41
rahoitusvaikeudet	5	4	0	0	3	3	3	2
muu este	1	9	0	5	3	4	3	2
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-37	-40	-35	-32	-27	-25	-25	-15
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-10	-6	-13	-4	5	5	7	16

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Liikenne

- Suhdannetilanne vahvistunut, mutta yhä vähän alle tavanomaisen
- Myynnin määrä pysyi vakaana lähikuukaudet
- Hinnat ja kannattavuus eivät juuri muuttuisi alkuvuonna
- Yleiset suhdannenäkymät parantuneet aavistuksen (saldoluku +6)

Liikennealan yritykset kuvaavat suhdannetilanteensa vahvistuneen viime vuoden lopulla. Tämänhetkinen suhdannekuva on silti hieman keskimääräistä heikompi (nykytilan saldoluku -16).

Näkymät hieman parantuneet
Odotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat hieman aiempaa paremmat.

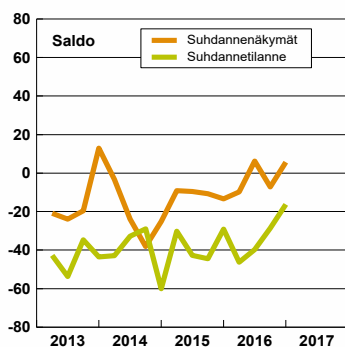
Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa tehdyssä tiedustelussa +6 (lokakuussa -7). Suhdannenousua

odotti nyt 11 % vastaajista ja tilanteen heikkenemistä 5 %.

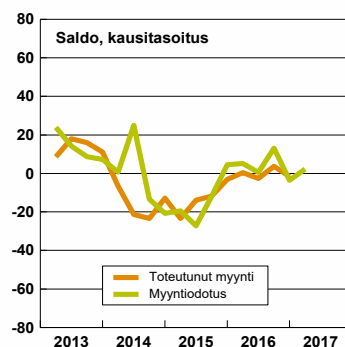
Myynti pysyi loka-joulukuussa lähes ennallaan, eikä siihen odoteta suuria muutoksia lähikuukausina. Henkilökunnan määrä laski edelleen jonkin verran, ja sen arvioidaan yhä hieman supistuvan ensimmäisellä neljänneksellä.

Myyntihinnoissa ja kannattavuudessa ei tapahtuisi suuria muutoksia alkuvuonna.

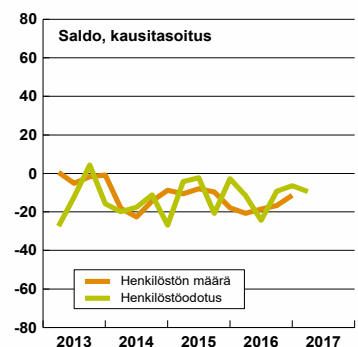
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

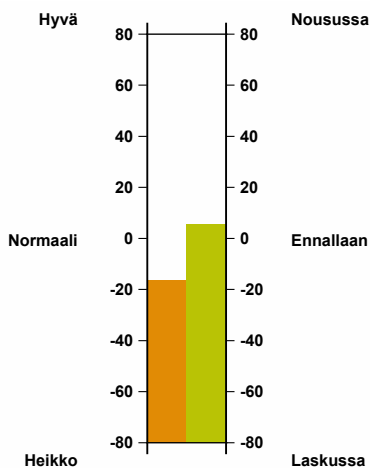

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-31	-6	-18	1	-10	4	-1	2
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-29	-9	4	1	-5	17	-4	0
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-17	-1	-8	-21	-30	-11	-13	-14
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	8	-22	-2	-20	-16	-12	-2	-18
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	72	66	50	49	53	50	55	41
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	3	1	2	2	2	6	7	7
puute kapasiteetista	6	3	0	0	0	4	2	1
riittämätön kysyntä	59	54	43	38	44	28	46	32
rahoitusvaikeudet	1	2	5	8	8	8	8	13
muu este	8	8	0	4	4	4	2	1
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-30	-42	-44	-30	-46	-40	-29	-16
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-10	-10	-11	-14	-9	6	-7	6

Rahoitus ja vakuutus

- Pienestä elpymisestä huolimatta tämänhetkinen tilanne vähän alle keskimääräisen (saldoluku -12)
- Myynnin kasvun odotetaan hidastuvan melko maltillisesti
- Kannattavuudessa ei tapahtuisi suuria muutoksia
- Yleiset suhdanneodotukset melko vakaat, vaikka saldoluku vähän laskikin tammikuussa

Rahoitus- ja vakuutusalan yritykset kuvaavat suhdanteidensa kohentuneen loppuvuonna, vaikka tilannetta arvioidaan vielä hieman keskimääräistä heikommaksi.

Suhdanneodotukset hieman heikentyneet

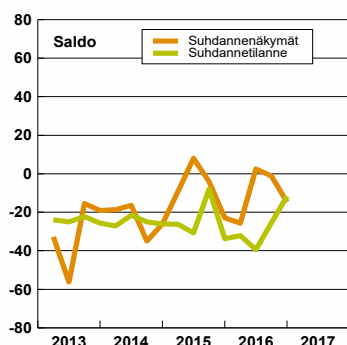
Alan yritysten suhdanneodotukset ovat kokonaisuutena melko vakaat, vaikka suhdannenäkymien saldoluku laskikin jonkin verran. Suhdannenäkymät olivat tammikuussa tehdyssä tiedustelussa lukemassa -15 (lokuu-kuussa -2).

Tammikuussa yhdeksän prosenttia yrityksistä ennusti tilanteen paranevan, kun taas heikkenemistä odotti 24 %.

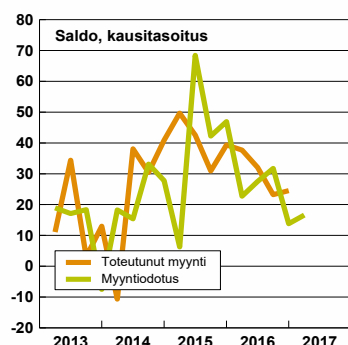
Palveluiden myynti kasvoi viime vuoden lopulla jonkin verran. Lähikuukausille ennustetaan hieman hitaampaa kasvua. Kannattavuuden kuvataan pysyneen likimain ennallaan.

Henkilökunnan määrä on vähentynyt hieman, ja sen arvioidaan jatkavan loivaa laskua.

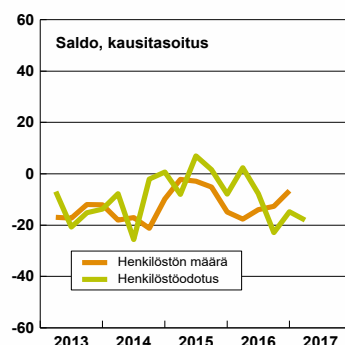
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

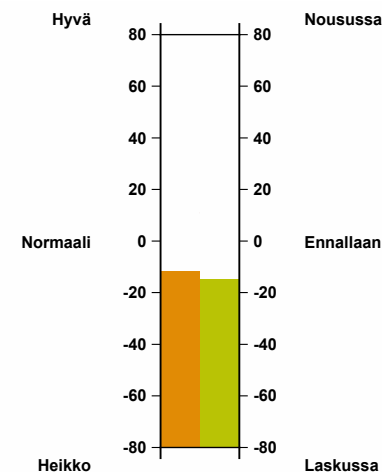

Suhdanne tiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	50	43	30	40	37	32	24	25
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	68	42	47	23	28	32	13	16
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-1	2	-8	-19	-16	-8	-15	-11
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	12	3	-12	3	-1	-23	-21	-16
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	36	39	41	29	47	38	35	30
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	5	5	25	5	12	14	5	3
puute kapasiteetista	0	2	0	1	0	0	0	0
riittämätön kysyntä	18	33	16	24	32	26	18	25
rahoitusvaikeudet	1	0	0	0	0	0	0	2
muu este	12	0	2	0	3	3	12	3
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	-26	-31	-7	-34	-32	-39	-26	-12
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-9	8	-4	-22	-25	3	-2	-15

Suhdanne tilanne

Suhdannenäkymät

Tieto- ja viestintäpalvelut

- Suhdanteet pysyneet lähellä keskimääristä
- Myynnin kasvu ollut melko ripeää
- Yleiset suhdanneodotukset seuraavalle puolelle vuodelle yhä myönteiset (saldoluku +27)
- Myynnin kasvu ja kannattavuuden paraneminen jatkuivat lähikuukausina

Tieto- ja viestintäpalveluyritysten mukaan suhdannetilanne on pysynyt viime kuukausina lähellä tavanomaista tasoa (saldoluku -1).

Odotukset edelleen myönteiset

Näkymät lähitulevaisuuteen ovat edelleen hyvät. Suhdanteiden ennustetaan vahvistuvan yleisesti seuraavan puolen vuoden aikana.

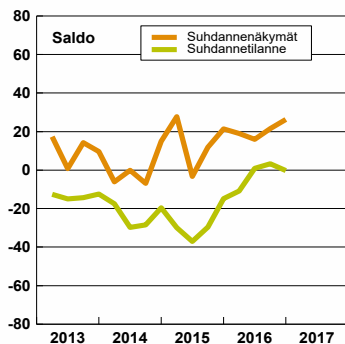
Suhdannenäkymien saldoluku oli tammikuussa tehdyssä tiedustelussa +27 (lokakuussa +21). Tammikuussa 30 prosenttia vastaajista odotti

suhdanteiden paranevan, ja heikkenemistä odottavia oli nyt vain kolme prosenttia yrityksistä.

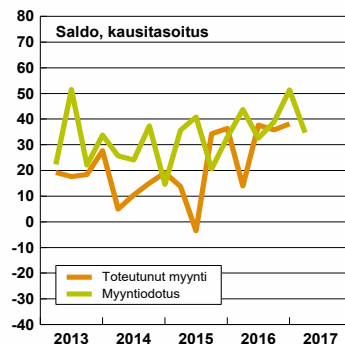
Myynti kasvoi viime vuoden lopulla melko ripeästi, ja yritykset odottavat samankaltaisen kasvun jatkuvan lähikuukausina. Myös kannattavuuden ennustetaan vahvistuvan vähän.

Henkilökunnan määrä kasvoi loppuvuonna hieman. Myös ensimmäisen neljänneksen odotukset ovat melko myönteiset.

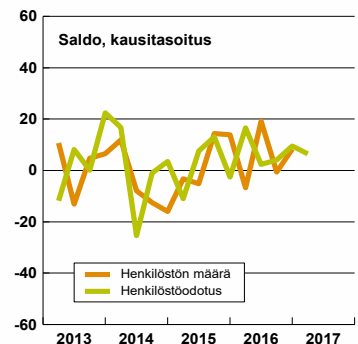
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

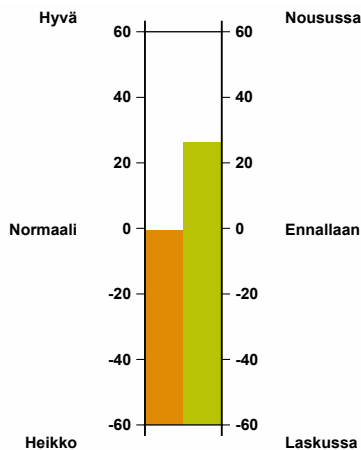

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	14	-4	34	36	13	38	35	39
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	41	21	32	43	33	38	52	34
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-9	-4	19	16	-15	20	5	14
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	4	22	-4	23	-2	14	5	14
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	64	45	73	56	62	35	49	55
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	14	10	12	14	10	11	20	29
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0	0	0
riittämätön kysyntä	52	39	46	42	52	21	19	24
rahoitusvaikeudet	6	0	10	4	3	6	1	2
muu este	2	1	7	10	2	0	13	0
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-29	-38	-29	-14	-11	1	3	-1
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	27	-4	12	21	19	16	21	27

Kiinteistöpalvelut

- Suhdannetilanne hieman parantunut, mutta alle keskimääräisen
- Odotukset seuraavalle puolelle vuodelle vähän aiempaa vahvemmat (näkymien saldoluku +17)
- Myynnin kasvu nopeutui jonkin verran
- Kannattavuus paransi loivasti

Kiinteistöpalveluyritykset kuvaavat suhdannetilanteensa olevan pienestä parannuksesta huolimatta jonkin verran keskimääräistä heikompi.

Suhdannenäkymät vahvistuneet vähän

Suhdanteiden arvioidaan vahvistuvan jonkin verran seuraavan puolen vuoden aikana.

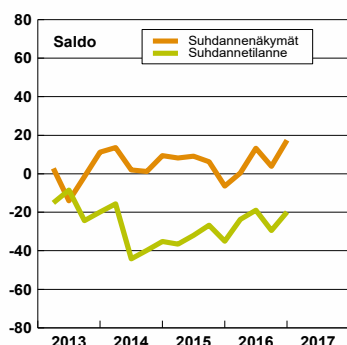
Yleisten suhdannenäkymien saldoku oli tammikuussa +17 (lokakuussa +4). Paranevaa suhdannekehitystä

seuraavalle puolelle vuodelle ennusti 17 prosenttia vastaajista, eikä tilanteen heikkenemistä odottavia ollut.

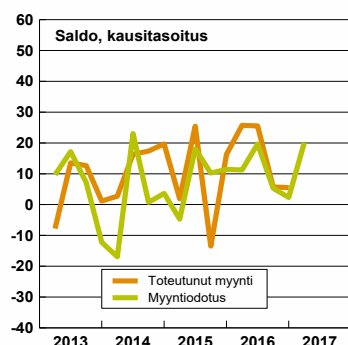
Myynnin volyymi kasvoi loppusyksyllä vain vähän. Seuraavan kolmen kuukauden aikana kasvun ennustetaan kuitenkin kiihtyvän.

Kannattavuuden arvioidaan paranevan vähän. Rekrytointivaikeuksia oli 20 prosentilla yrityksistä.

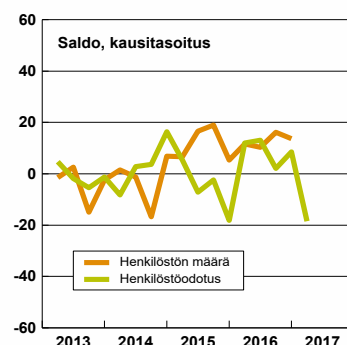
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

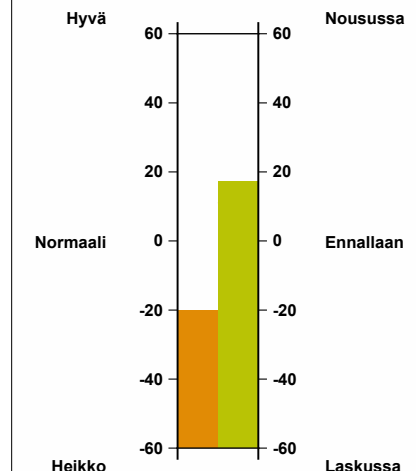

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	2	25	-13	17	26	26	5	6
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	18	10	12	11	20	6	2	21
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	9	30	7	-4	14	25	6	1
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-1	-7	-22	15	20	-2	3	-15
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	44	41	43	32	57	30	46	44
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	29	31	30	17	30	24	27	20
puute kapasiteetista	0	0	2	0	0	0	0	0
riittämätön kysyntä	15	16	9	12	22	7	21	23
rahoitusvaikeudet	2	0	2	2	4	0	0	0
muu este	0	5	3	1	3	2	10	4
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-37	-32	-26	-35	-23	-18	-30	-19
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	8	9	6	-6	0	13	4	17

Suhdannetilanne

Suhdannenäkymät

Muut palvelut

- Suidannetilanne lähellä tavan-omaista
- Seuraavalle puolelle vuodelle ennustetaan suhdanteiden vahvistumista (saldoluku +23)
- Myynnin kasvu jatkuisi, mutta henkilöstömäärä pysyisi ennallaan

Muiden palvelualojen suhdanteet ovat pysyneet lähes ennallaan. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan keskimääräiseksi (saldoluku +3). Muihin palvelualoihin luetaan Suidannebarometrissa muun muassa opetus-, sosiaali- ja terveyspalvelut.

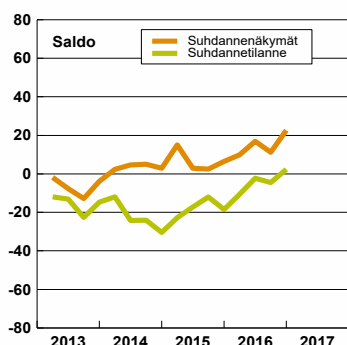
Melko myönteiset odotukset

Suidanteiden ennustetaan jatkavan vahvistumista seuraavan puolen vuoden ajan. Suidannenäkymien saldoluku oli tammikuussa +23 (lokakuussa +11). Nousua ennusti

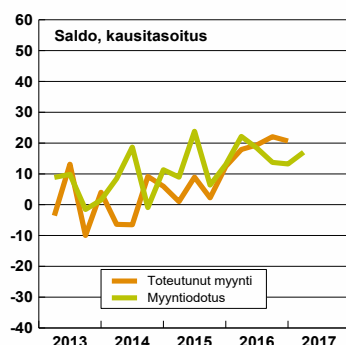
nyt 27 prosenttia vastaajista ja neljä prosenttia arvioi suidannekuvan synkentyvän.

Myynnin kasvu oli viime vuoden lopulla kohtalaista ja myös lähikuukausille odotetaan jonkin verran kasvua. Henkilöstömäärä pysyisi ennallaan ja kannattavuus paranisi vähän.

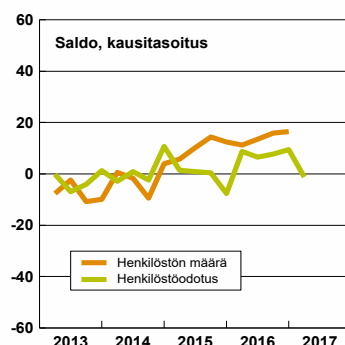
Suidanteet

Myynti ja myyntiodotus

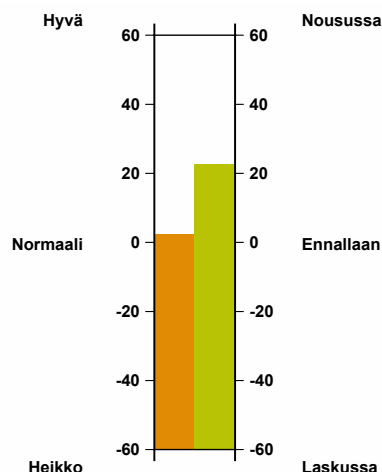

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Suidannetilanne

Suidannenäkymät

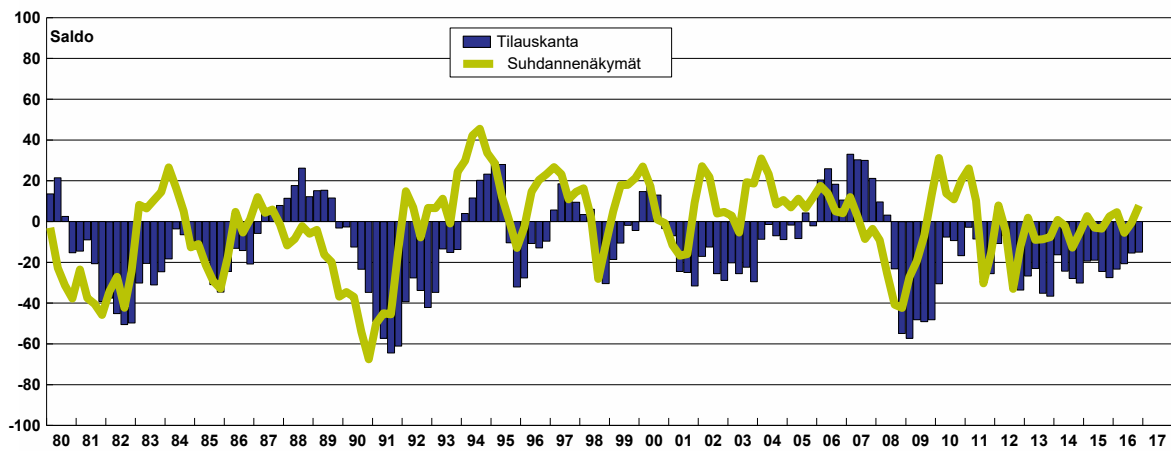

Suidannetiedustelun päätuloksia, saldo

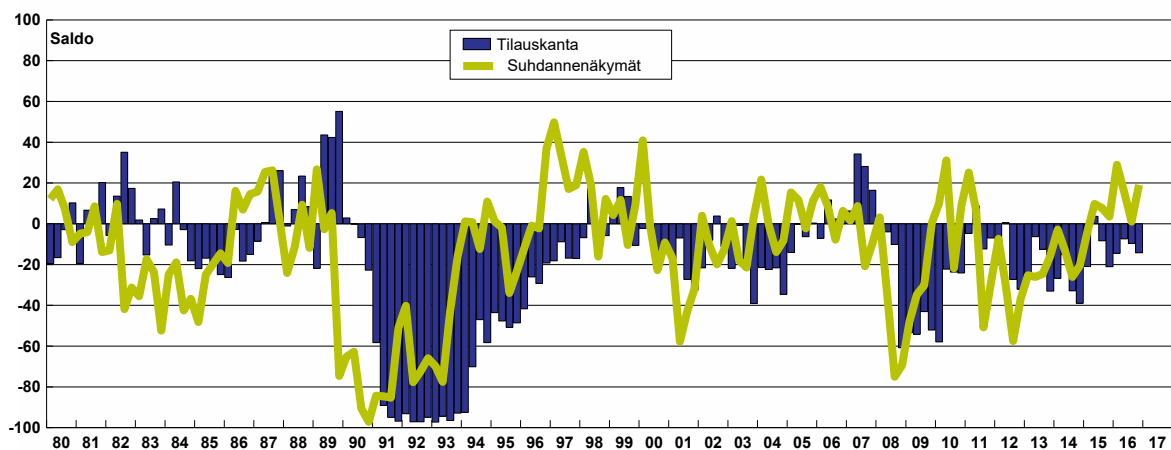
	2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	1	9	2	12	17	19	22	20
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	24	6	13	22	19	14	14	17
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	8	21	6	8	14	24	8	11
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	6	-1	-11	10	12	7	5	0
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	57	46	46	47	54	60	47	50
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	20	20	15	18	23	33	21	28
puute kapasiteetista	1	1	1	2	1	0	1	1
riittämätön kysyntä	30	25	27	26	29	25	24	21
rahoitusvaikeudet	4	3	5	3	3	7	4	2
muu este	8	3	4	4	4	2	5	5
Suidannetilanne tällä hetkellä	-22	-17	-13	-18	-10	-3	-4	3
Suidannenäkymät lähitulevaisuuteen	15	2	2	6	9	17	11	23

Pitkiä aikasarjoja

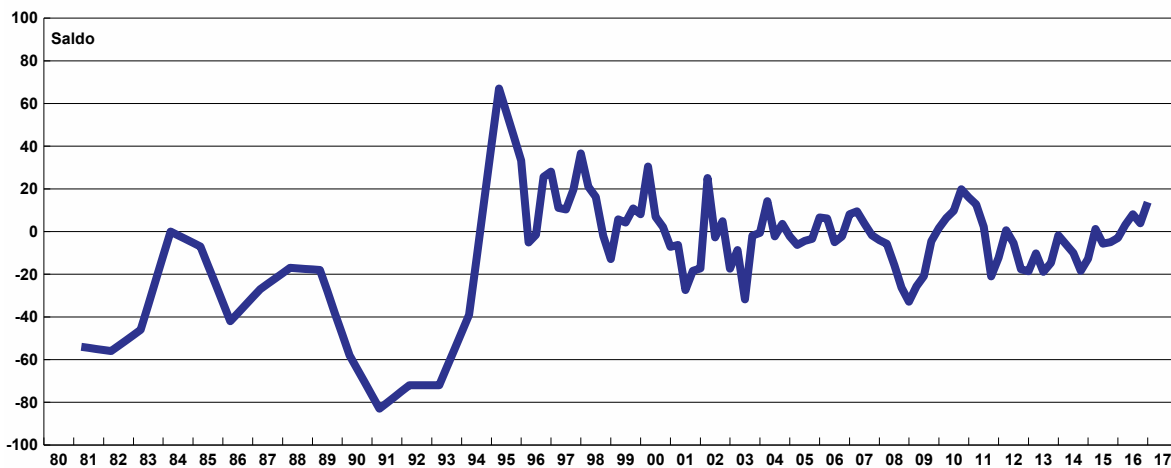
Teollisuuden suhdannenäkymät ja tilauskanta

Rakentamisen suhdannenäkymät ja tilauskanta

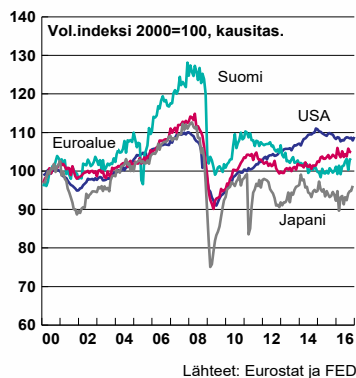

Palvelujen suhdannenäkymät

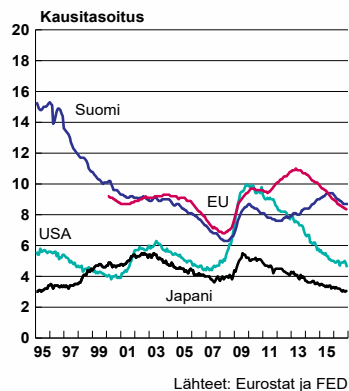

Taustatietoa taloudesta

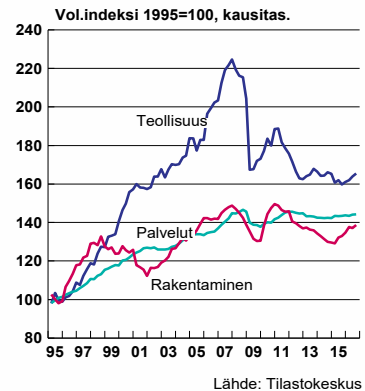
Teollisuustuotannon kehitys

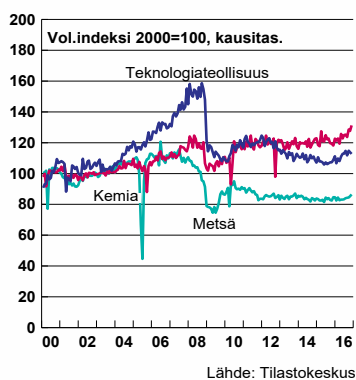
Työttömyysaste, %

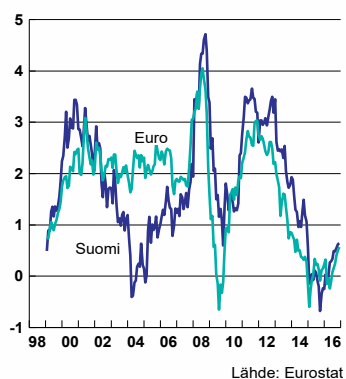
Kokonaistuotanto pääelinkeinoittain

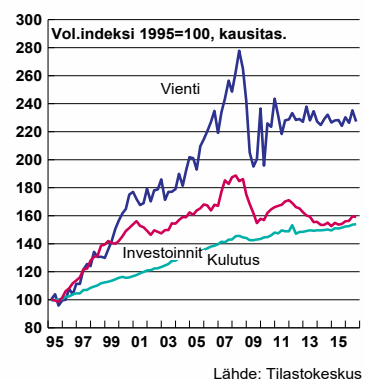
Teollisuustuotanto

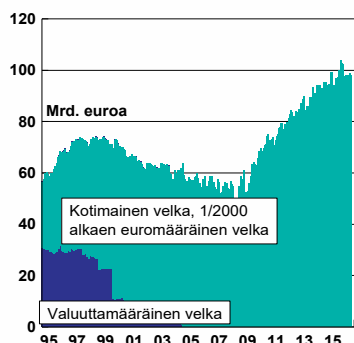
Inflaatio, %

Kysynnän päätekijät

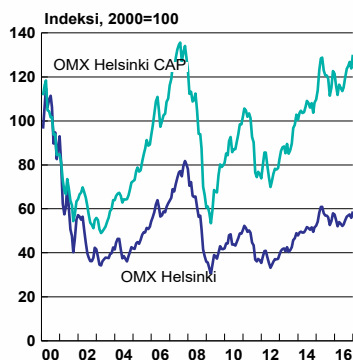

Valtionvelka

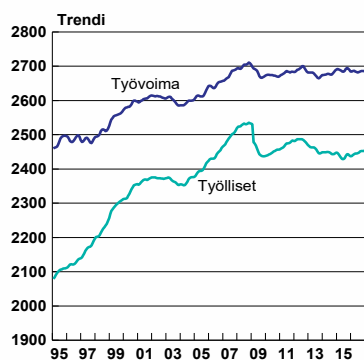
Lähde: Valtiokonttori

Pörssikursseja

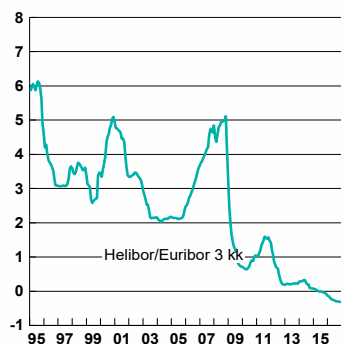
Lähde: OMX Helsinki

Työvoiman kysyntä ja tarjonta

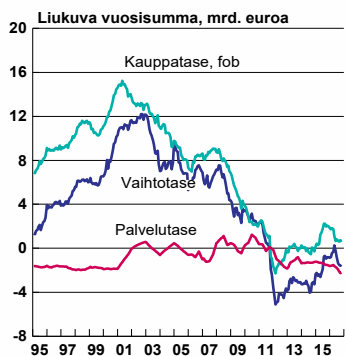
Lähde: Tilastokeskus

Lyhyt markkinakorko, %

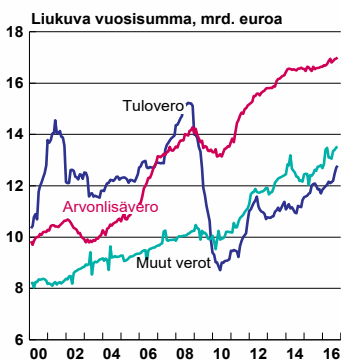
Lähde: Suomen Pankki

Ulkomaankaupan taseet

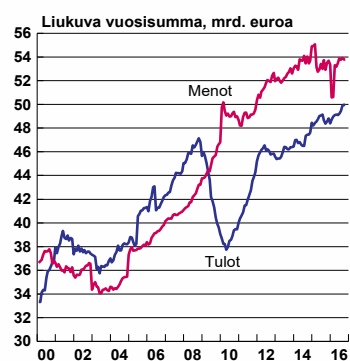
Lähde: Suomen Pankki

Valtion tulovero, ALV ja muut verot

Lähde: Valtiokonttori

Valtiontalouden tulot ja menot

Lähde: Valtiokonttori

Suhdannetiedustelumenetelmä

EK:n Suhdannebarometri

Elinkeinoelämän keskusliitto EK tekee kuukausittain suhdannetiedusteluja koko suomalaiselle elinkeinoelämälle.

Neljä kertaa vuodessa tehdään laajempi tiedustelu, jonka tuloksista julkistetaan **Suhdannebarometri**-julkaisu. Lisäksi kuukausittain julkaistaan suppeampi luottamusindikaattoritiedote.

Teollisuuden suhdannetiedusteluja on tehty Suomessa vuodesta 1966 alkaen. Palvelualoilla ensimmäiset tiedustelut on aloitettu 1980-luvun lopulla, mutta merkittävämpi laajennus tapahtui vasta 2000-luvun puolivälissä.

Tässä julkaisussa on esitetty EK:n uusimman suhdannetiedustelun tulokset koko yksityiseltä sektorilta. Tiedustelu on tehty **tammikuussa 2017**. Siihen on vastannut **1 324 yritystä**, jotka työllistävät Suomessa **vajaat 310 000 henkilöä**.

Elokuussa 2010 julkaistavasta tiedustelusta lähtien vastaajayritysten luokitteluksi toimialoille on käytetty uutta TOL 2008 -luokitusta. Muutoksen vaikutus Suhdannebarometrin tuloksiin on kuitenkin varsin pieni.

Teollisuuden, rakentamisen sekä joidenkin palvelualojen historiatiedot on kerätty TT:n aiemmassa Suhdannebarometrissa. Valtaosa palvelualojen aikasarjatiedostoista on PT:n suhdannetiedustelusta. Tiedustelumenetelmän muutoksen vuoksi palvelualojen aiemmat tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia uusimpien havaintojen kanssa.

EK:n Suhdannebarometri on **osa Euroopan komission suhdannekyselyjärjestelmää**. Järjestelmään osallistuvat organisaatiot tekevät yhdenmukaisia tiedusteluja kaikissa EU-maissa, ja Euroopan komissio osallistuu jäsenmaissa tehtävien tiedustelujen rahoitukseen. Kaikkiaan vastaavanlaisia tiedusteluja tehdään nykyisin yli 50 maassa.

Yleistä suhdannetiedusteluista

Suhdannetiedusteluilla selvitetään yritysjohtajien näkemyksiä taloudellisesta tilanteesta sekä lähitulevaisuutta koskevia odotuksia. Tiedusteluilla etsitään ennen muuta suhdanteiden käännepeitteitä. Tyypillisesti suhdannetiedustelujen kysymyksillä voidaan kartoittaa talouskehitystä noin puoli vuotta eteenpäin.

Tiedustelujen kysymykset ovat valtaosin laadullisia, ja niissä on

tyypillisesti kolme vastausvaihtoehtoa. Kyselyllä kartoitetaan esimerkiksi sitä, onko vastaajayrityksen tuotanto tai työvoima kasvanut (+), pysynyt ennallaan (=) vai vähentynyt (-). Joitakin muuttujia, kuten tilauskantaa ja varastoja, pyydetään vertaamaan myös normaaliin.

Tulokset painotetaan yrityskoolla

Teollisuudessa yrityskohtaiset vastaukset on painotettu vastaajayrityksen liikevaihdon ja palveluissa henkilökunnan määrällä. Toimialojen keskinäisessä vertailussa painoina on käytetty jalostusarvopainoja. Pienten yritysten aliedustus otokes- sa on korjattu niin, että niiden osuus vastaa todellista osuutta kullakin toimialalla.

Useimmat suuret yritykset vastaavat tiedusteluun toimipaikoittain tai tuotannonaloittain, ei konsernitasolla.

Toimialoittaiset vastaukset esitetään julkaisussa useimmiten ns. **saldolukuina**. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 % pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30 – 20 eli +10.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki • Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299 • www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

ISSN 0783-3350

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Penna Urrila
Puh. 09 4202 2606
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 09 4202 2608
etunimi.sukunimi@ek.fi